

на захад, дзе працягвалі барацьбу з нацыстамі, многія былі арыштаваныя савецкімі organамі бяспекі.

Асобныя падраздзяленні АК узаемадзейнічалі з савецкімі партызанамі і часцямі Чырвонай Арміі. Польскі эмігранцкі ўрад і кіраўніцтва Арміі Краёвай узялі 1 жніўня 1944 г. Варшаўскае паўстанне, якое з прычыны непадрыхтаванасці і няўзгодненасці з камандаваннем Чырвонай Арміі было жорстка задушана гітлераўцамі. У 1944 г. камандаванне АК атрымала загад спыніць узброеную барацьбу супраць савецкай улады і распусціць атрады, аднак асобныя групы акаўцаў займаліся бандытызмам у Заходняй Беларусі нават у пачатку 1950-х гг.

УДК 947.6

ХАМІЦЭВІЧ Я.І., студэнт

Навуковы кіраўнік: **ЮРГЕВІЧ Н.К.**, кандыдат гістарычных навук, дацэнт
УА “Віцебская ордэна “Знак Пашаны” акадэмія ветэрынарнай медыцыны”
г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь

УЗ’ЯДНАННЕ БЕЛАРУСКАГА НАРОДА Ё 1939 ГОДЗЕ. ПЕРШЫЯ МЕРАПРЫЕМСТВЫ САВЕЦКАЙ УЛАДЫ Ё ЗАХОДНІХ АБЛАСЦЯХ БЕЛАРУСІ

1 верасня 1939 г. нападзеннем Германіі на Польшчу пачалася Другая сусветная вайна. Польская армія не змагла спыніць наступленне нямецкіх войскаў. 17 верасня 1939 г., калі нямецкія войскі занялі практычна ўсе жыццёва важныя цэнтры Польшчы і падышлі да “лініі Керзана”, Чырвоная Армія перайшла савецка-польскую мяжу. Да 25 верасня 1939 г. часці Чырвонай Арміі кантралявалі ўсю тэрыторыю Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны. 2 лістапада 1939 г. сесія Вярхоўнага Савета СССР і 12 лістапада 1939 г. сесія Вярхоўнага Савета БССР прынялі законы аб уключэнні Заходняй Беларусі ў склад СССР і ўз’яднанні яе з БССР. У выніку тэрыторыя Беларусі павялічылася са 125,5 тыс. км² да 225,7 тыс. км², а насельніцтва – у 2 разы і склала 10,2 млн. чалавек. Быў ліквідаваны адміністрацыйны падзел і створана 5 новых абласцей – Баранавіцкая, Беластоцкая, Брэсцкая, Вілейская і Пінская. Уз’яднанне Заходняй Беларусі з БССР было актам гістарычнай справядлівасці, скасоўвала ганебны Рыжскі дагавор 1921 г., завяршала шматвяковую барацьбу беларускага народа за нацыянальную незалежнасць.

На далучаных тэрыторыях пачаліся важныя палітычныя і сацыяльна-эканамічныя пераўтварэнні. Ва ўмовах недахопу кадраў у заходнія вобласці БССР прыехала каля 31 тыс. партыйных, камсамольскіх і савецкіх работнікаў, спецыялістаў народнай гаспадаркі і культуры (да мясцовых кадраў яшчэ праяўляўся недавер). Адбывалася будаўніцтва прамысловых прадпрыемстваў, стварэнне калгасна-саўгаснай сістэмы, узвядзенне і адкрыццё школьных будынкаў, культурна-асветных устаноў. У 1940 г. у заходніх абласцях была ўведзена савецкая сістэма сацыяльнага забеспячэння.

Устанаўліваліся пенсіі па старасці і інваліднасці, уводзілася бясплатнае медыцынскае абслугоўванне насельніцтва.

Мерапрыемствы савецкай улады сустрэлі пэўнае супраціўленне ў вёсцы, вялася антыкалгасная агітацыя. 30 верасня 1939 г. быў арыштаваны, а затым рэпрэсіраваны шэраг беларускіх дзеячаў нацыянальна-вызваленчага руху. Згодна прынятай у снежні 1939 г. сакрэтнай пастанове аб высяленні асаднікаў і работнікаў лясной аховы з Заходняй Беларусі было дэпартавана ў Сібір, Казахстан і іншыя месцы 120 тыс. чалавек.

У грамадска-палітычным жыццю края праявіліся адмоўныя бакі адміністрацыйна-каманднай і рэпрэсіўнай сістэмы, што адмоўна адбілося на маральна-псіхалагічнай атмасферы заходніх абласцей Беларусі.

УДК 947.6

ХЕРУНЦЕВ А.С., студент

Научный руководитель: **ЮРГЕВИЧ Н.К.**, кандидат исторических наук

УО «Витебская ордена «Знак Почета» государственная академия ветеринарной медицины», г. Витебск, Республика Беларусь

УСТАНОВЛЕНИЕ СОВЕТСКОЙ ВЛАСТИ В ТУРКМЕНИСТАНЕ. ПЕРВЫЕ МЕРОПРИЯТИЯ БОЛЬШЕВИКОВ

После Октябрьской революции 1917 г. территория современного Туркменистана (центральная и западная части) периодически находилась под контролем Красной Армии, белогвардейских и британских экспедиционных войск. Восточные земли страны оставались в составе Хивинского и Бухарского ханств. Только в феврале 1920 г. в стране была установлена советская власть. В этом же 1920 г. в результате революционных переворотов в Хиве и Бухаре образовались Хорезмская и Бухарская народные советские республики. С апреля 1918 г. по октябрь 1924 г. страна официально называлась Туркменской АССР и вошла в состав РСФСР. В 1925 г. была образована Туркменская ССР.

Первым мероприятием, проведенным советской властью, была земельно-водная реформа (1921 г.). Перераспределялись земли, принадлежавшие ранее баям (землевладельцам), организовывались крестьянские кооперативы, восстанавливалась нефтедобывающая промышленность. В 1926 г. в республике приступили к коллективизации сельского хозяйства и созданию крупных хлопководческих плантаций. При этом использовались как экономические (новый закон о самообложении), так и административные меры (раскулачивание). Если к 1929 г. только 15% декхан (крестьян) были колхозниками, то к 1940 г. практически вся земля была в пользовании колхозов.

Незадолго до начала Второй мировой войны Туркменская ССР вышла на второе в СССР место (после Узбекистана) по производству хлопка. Интенсивно развивались животноводство, особенно каракульское овцеводство, шелководство, виноградарство и др. отрасли сельского